

виховній ситуації, враховувати особливості розвитку школяра, дитячої і підліткової субкультури тощо. Все це накладає відбиток на вимоги до інформаційної та адаптивної компетентності педагога, умінь використання новітніх інформаційних технологій.

Не кількість накопичених матеріальних благ буде визначати статус людини і суспільства, а рівень культури, освіти і розумного господарювання, що забезпечує заощадження невідновлюваних і відтворення найважливіших поновлюваних ресурсів. Надзвичайно важливу роль відіграє учитель у формуванні демократичної культури особистості, зміни поглядів щодо характеру освіти від «освіта на все життя» до «освіти впродовж усього життя».

Список використаних джерел

1. Товканець Г. В. Наукові підходи до формування педагогічної культури майбутнього вчителя / Товканець Г. В. // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія: зб. наук. пр. / Ред.кол. : Товканець Г. В. (гол.ред.) – Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. – Випуск 1 (5). – С. 87 – 92.

УДК 379.8

ШТИХ І.І.
Мукачівського державного університету, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВНЗ ПОТРЕБИ І НАВИЧОК ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Проблема виховання у студентів потреби і навичок здорового способу життя є однією з найбільш малодосліджених у вітчизняній педагогіці та психології. У той же час в освітній практиці йде інтенсивний інноваційний процес, який характеризується тенденцією пропаганди здорового способу життя в навчальних закладах країни, створення спеціальних кафедр і лабораторій, в яких ведуться активні пошуки шляхів і способів збереження і зміцнення здоров'я учасників навчально-виховного процесу.

Відомо, що рівень здоров'я людини залежить від багатьох факторів: спадкових, соціально-економічних, екологічних, діяльності системи охорони здоров'я. Однак за даними ВООЗ він лише на 10-15% пов'язаний з останнім фактором, на 15-20% обумовлений генетичними факторами, на 25% його визначають екологічні умови і на 50-55% – умови і спосіб життя людини. Очевидно, що першочергова роль у збереженні та формуванні здоров'я все ж належить самій людині, її способу життя, її цінностям, установкам, ступеню гармонізації її внутрішнього світу і відносин з оточенням [4].

Спосіб життя – найважливіший фактор детермінації процесу формування особистості, розвитку її фізичних, психологічних і духовних якостей. Вивченням питань цілісного здоров'я і здорового способу життя займалися І. П. Павлов, В. М. Бехтерев, Б. С. Братусь, М. І. Лісіна, Л. С. Виготський, Б. Г. Ананьєв, В. Віннікотт, О. І. Захаров, Е. Фромм та ін. [3]. Сучасні концепції формування здорового способу життя містять три основних ідеї: виключення причин (обставин, мотивів) деструктивної поведінки; створення факторів зовнішнього середовища для

виховання і прояви духовних, психологічних якостей особистості; створення умов для розвитку, вдосконалення творчих можливостей людини і їх прояви на всіх вікових етапах життя. Більш конкретно вказується різна кількість необхідних умов здорового способу життя: правильне харчування; активний спосіб життя, загартовування; дотримання оптимального режиму праці та відпочинку; дотримання санітарно-гігієнічних норм і правил; дотримання правил техніки безпеки; звільнення від шкідливих звичок; психогігієна; екологічно грамотна поведінка; додатково зазначають здатність до рефлексії, роздумів, самостереження, самопізнання.

Більшість названих умов стосується забезпечення тілесного життя і фізичного здоров'я. Мова, однак, повинна йти про цілісне морально-психологічне здоров'я людини, в якому психологічні чинники є основними як у формуванні здорового способу життя, так і в формуванні особистості, що гармонійно розвивається.

Узагальнюючи дані психологічних та педагогічних досліджень з окресленого питання, можна відзначити, що сучасний стан проблеми формування здорового способу життя студентів (її становлення, визначення основних напрямків у вирішенні окремих аспектів) характеризується наступними протиріччями:

- між потребою суспільства в здорових, повноцінних людях і недостатнім рівнем соціальних умов для забезпечення і збереження здоров'я як населення взагалі, так і підростаючого покоління зокрема;

- між вимогами, що висуваються суспільством до системи освіти, і неможливістю на сучасному етапі виконати всі ці вимоги максимально і ефективно в студентському середовищі;

- між прагненням викладачів зберегти здоров'я студентів і відсутністю науково обґрунтованих засобів і умов для вирішення цього завдання, через недостатню розробленість проблеми здорового способу життя в освітньому процесі ВНЗ.

Отже, в діяльності будь-яких освітніх систем невід'ємною функцією повинна стати така спрямованість освітнього процесу, яка забезпечить позитивний вплив на здоров'я учасників освітнього процесу через:

- врахування вікових, фізіологічних і психологічних особливостей студентів (складність і обсяг навчального матеріалу, відповідність освітніх і виховних технологій, педагогічного стилю діяльності і спілкування, оптимальний режим дня і ін.);

- мотивацію учасників навчально-виховного процесу на збереження здоров'я, а також формування і розвиток індивідуальності викладача і студентів (майбутніх фахівців) на цій основі.

Процес усунення причин порушень і відхилень у становленні особистості, створення умов сприятливого її розвитку в освіті і соціальній політиці став називатися процесом формування здорового способу життя. Важливість дослідження такого роду важко переоцінити, оскільки досвід здорового життя, набутий в період професійної підготовки, а також когнітивний, емоційний і морально-духовний багаж в цій області, можуть бути використані у подальшій професійній діяльності педагога та психолога по вихованню здорового способу життя підростаючого покоління.

Список використаних джерел

1. Апанасенко Г. А. Охрана здоровья здоровых: некоторые проблемы теории и практики // Валеология: Диагностика, средства и практика– обеспечения здоровья /Г. А. Апанасенко. – СПб, 2003. – С. 49-60.
2. Арзютов Г. М. Формування валеологічних знань студентської молоді засобами освіти – змістовний засіб формування здорового способу життя // Наукові праці Кам'янець Подільського державного університету: Проблеми теорії і методики фізичного виховання, олімпійського та професійного спорту. – Випуск 5. – / Г. М. Арзютов, Л. Ф. Андропова, М. Б. Гуска, О. В. Гаркова. – Кам'янець Подільський, 2007. – 256 с.
3. Белов В.И. Психология здоровья /Белов В. И. – М.:КСП:СПб.: Респекс, – 1994. – 271с.
4. Медико-біологічні основи валеології /Під заг. редакцією П. Д. Плахтія. Кам'янець Подільський, 2000. – 408 с.

УДК 371.

ЩЕРБЕЙ У.В
вчитель, Абранська ЗОШ 1-2 ст.
Воловецької районної ради, Закарпатської області, Україна

СІЛЬСЬКА ПОЧАТКОВА ШКОЛА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

На сьогоднішній день для освіти України гострим питанням залишається загальноосвітня сільська школа. Її проблеми без перебільшення можна назвати загальнодержавними, оскільки від подальшого розвитку школи у сільській місцевості багато в чому залежать темпи і якість соціальних перетворень на селі.

Зазначимо, що в Декларації прав дитини наголошується, що: дитина має право на здобуття освіти, яка має бути безкоштовною і обов'язковою. Державна національна програма «Освіта» закликає до створення в державі умов для задоволення освітніх і виховних потреб. Це стосується не лише міських, а й сільських шкіл. Початкова школа в сільській місцевості як один із основних джерел національного і духовного відродження та збереження культурно-історичних традицій українського народу знаходиться серед пріоритетних напрямів розвитку освіти України

У сільській місцевості середню освіту отримує 1,2 млн. українських учнів. Сільська школа – це сукупність різних типів загальноосвітніх навчальних закладів, які функціонують у сільській місцевості (малокомплектна і малочисельна школа).

На сьогоднішній день сучасна сільська школа, особливо початкова ланка, стикається з низкою проблем при вирішенні освітніх завдань:

1. Скоротилася кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, що вплинуло на скорочення мережі загальноосвітніх навчальних закладів, зменшення середньої наповнюваності класів і шкіл, збільшення кількості загальноосвітніх навчальних закладів з малою чисельністю учнів;

2. Слабкий матеріально-технічний стані сільських шкіл;